

**NORSK  
GROTTEFORBUND  
NORWEGIAN SPELEOLOGICAL SOCIETY**

Medlem av: UIS Union Internationale de Spéléologie  
attaché a l' UNESCO, cat. B



Rana museum, naturhistorisk avdeling  
Postboks 1301  
N-8602 MO

<http://www.monet.no/ngf>  
[ngf@monet.no](mailto:ngf@monet.no)

Rana kommune  
Teknisk etat  
Pb. 173  
8601 MO

## KOMMERSIELL FERDSEL I HAMMERNESGROTTE

Viser til Deres brev av 25.05.99

### Hammernesgrotten

Hammernesgrotten er en freatisk grotte (dannet under grunnvannspeilet) med samlet lengde på over 2 km. Med sine buktende, rørformede ganger er den en flott grotte å ferdes i, selv om enkelte trange passasjer, tidvis med vanddammer, og blokkfyllte områder medfører kryping for dem som vil lengre inn i grotten. Grottens utforming og størrelse gjør den unik i Norge, noe som i seg selv tilsier at den bør beskyttes mot inngrep og vandalisme. Grotten er også vitenskapelig sett svært interessant, og bør blant annet derfor overlates til kommende generasjoner i en stand som gjør at fremtidens forskere med nye teknikker kan hente ut mer naturvitenskapelig informasjon.

Store deler av grotten er, så vidt NGF kjenner til, lite sårbare for kontrollert ferdsel. I de indre delene av grotten finnes det imidlertid sårbare områder.

I henhold til § 1 kongelig resolusjon av 6. januar 1967 er blant annet Hammernesgrotten "*fredet mot beskadigelse av enhver art og mot at det borttas noe som helst del av grottene eller hva der måtte finnes av bergarter, mineraler, planter, dyr eller dyrerester i eller ved grottene*" (våre understrekninger).

I ettertid er mange andre grotter oppdaget i Norge, hvorav flere er betydelig mer sårbare enn enkelte av de som er fredet. I tillegg er spesielt Hammernesgrotten også delvis ødelagt som følge av tidligere vandalisme, for eksempel massive skriblerier og fjerning av store mengder dryppstein – noe som medfører at grotten dessverre har mistet noe av sin verneverdi i forhold til andre grotter. Vernevedtaket fra 1967 (og fra 1931) bør revurderes i lys av en nasjonal grottevernplan. I DN-rapport 1992-1 (Naturvernområder i Norge 1911-1991) nevner for øvrig Direktoratet for Naturforvaltning at de første vernevedtakene i Norge vil bli revidert, uten at NGF er kjent med at dette er gjort.

Etter NGFs oppfatning tåler Hammernesgrotten kontrollert ferdsel. Siden grotten allerede er kjent og ligger relativt nær vei er det relativt uproblematisk å bruke denne grotten til fordel for andre mer sårbare grotter. Med kontrollert ferdsel menes en ferdsel av begrenset størrelse som ikke utsetter grotten for ødeleggelse og forsøpling på grunn av uvitenhet eller uforsiktighet.

### Søknaden

Det fremgår av § 2 i fredningsvedtaket fra 1967 at departementet kan treffe "*nærmere bestemmelser om tilsyn og forvaltning vedrørende de fredede grotter.*". NGF antar at denne myndigheten er delegert til kommunen i brevets form og at en søknaden om bruk av Hammernesgrotten skal vurderes opp mot denne paragrafen.

Søknaden er svært mangelfull. Som eksempler nevnes:

- hvilken grad av tilrettelegging inne i grotten og i umiddelbar nærhet av inngangene som er planlagt (etter NGFs oppfatning bør ingen form for tilrettelegging aksepteres)
- hvilken inngang/deler av grotten tenkes benyttet
- kunnskaper og ferdigheter til guidene (grottekunnskap, vern, sikkerhet)
- antall deltakere i løpet av ett år og maks antall deltakere pr. guide under en tur
- spredning av sårbar info (grottekartet)
- tiltak for å hindre ødeleggelse og forsøpling og forebygge vandalisme underveis og i ettertid fra deltakerne
- vinterstid må eventuell ferdsel også ta hensyn til overvintrende flaggermus
- eventuell årlig rapportering til myndighetene

Etter NGFs oppfatning inneholder søknaden ikke tilstrekkelige opplysninger til at det kan fattes noe positivt vedtak. Opplysningene i søknaden gir heller ikke et grunnlag for å sette vilkår for bruken, som uansett er nødvendig når tillatelse vurderes. NGF anbefaler derfor at søknaden avslås i sin nåværende form, alternativt at søker får beskjed om å supplere søknaden på en fyllestgjørende måte med relevant informasjon om hvordan § 1 i vernevedtaket er tenkt etterlevd, med ny høringsrunde.

Søknaden kan også tolkes dithen at selve vernevedtaket ønskes vurdert. I forhold til at det foreligger et vernevedtak på grotten kan dette spørsmålet være relevant dersom en ønsker å gi tillatelse til kommersiell guiding. NGF har problemer med å se at sårbare grotter som er belagt med et spesielt vernevedtak er forenlig med hyppig organisert ferdsel, kommersiell eller ikke.

Avslutningsvis vil NGF nevne at det ut i fra ordlyden i fredningsvedtaket (§§ 1 og 2) er vanskelig å se hvorvidt forvaltningsmyndigheten kan gi et avslag på søknaden eller må fatte et generelt vedtak (forskrift?) om at ferdsel i form av kommersiell guiding i grotten er forbudt.

Vi ber om å få kopi av eventuelle vedtak som gjøres i saken.

Med hilsen fra NGF

17.06.99

For styret

---

Svein Grundstrøm  
Kasserer

Kopi til: Fylkesmannen i Nordland, 8002 BODØ